

ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

ДАЙДЖЕСТ **№59**

16 — 23 ЛИПНЯ 2025 РОКУ

ДЕРЖАВНА АНТИКОРУПЦІЙНА ПОЛІТИКА

Володимир Зеленський підписав **Закон 12414** про розподіл повноважень між **Національним антикорупційним бюро (НАБУ), Спеціалізованою антикорупційною прокуратурою (САП) та Генеральним прокурором**. Він, зокрема, передбачає, що Генпрокурор зможе самостійно визначати підслідність у справах НАБУ, доручати розслідування іншим органам у випадку «неефективного розслідування», ухвалювати рішення про закриття справ щодо найвищих посадових осіб держави, а також матиме виключні повноваження на підпис підозр високопосадовцям. Крім того, Закон позбавляє САП автономності, адже згідно з його нормами прокурори САП підпорядковуватимуться Генпрокурору, а вказівки останнього поширюватимуться на всі рівні органу.

Як **зазначають** у ГО **«Центр протидії корупції»**, Генеральний прокурор, який призначається політично без будь-якого конкурсу, отримає монопольний контроль над усіма чутливими антикорупційними провадженнями в державі, що є прямою загрозою для антикорупційної інфраструктури. Схожу оцінку дали директор **НАБУ** Семен Кривонос та керівник **САП** Олександр Клименко. Під час **брифінгу** 22 липня вони закликали президента накласти вето на Закон і зазначили, що своїм голосуванням нардепи знищили антикорупційну інфраструктуру, яка створювалась на запит Євромайдану у 2014 році. У відповідь на ухвалення Закону Верховною Радою у Києві тисячі людей вийшли на акцію протесту, скандуючи «Вето на закон», «Поверніть Європу», «Ганьба». Протести також відбулися в низці інших міст, зокрема у Львові, Дніпрі, Одесі, **повідомляють медіа**.

Станом на 23 липня Закон підписаний президентом, **оприлюднений** та вже набув чинності. У громадській організації **Transparency International Ukraine** **зазначили**, що пильно стежитимуть за кожним кроком Офісу Генерального прокурора, особливо у справах щодо найвищих посадовців держави.

Водночас Володимир Зеленський вранці 23 липня **зібрав** усіх керівників правоохоронних та антикорупційних органів на зустріч і за результатами запевнив, що всі домовились працювати «виключно конструктивно». Після цього НАБУ та САП **опублікували** спільну заяву із закликом повернути їм гарантії для відновлення повноцінної та незалежної роботи. Своєю чергою, Національне агентство з питань запобігання корупції (**НАЗК**) **долучиться** до підготовки законодавчих змін для збереження незалежності антикорупційної та правоохоронної систем, принципу невідворотності покарання та довіри суспільства.

Міжнародна спільнота висловила занепокоєння нинішнім станом справ. Зокрема, раніше комісарка **ЄС** з питань розширення Марта Кос **зазначила**, що незалежність НАБУ та САП є ключовими для української євроінтеграції. А в Організації економічного співробітництва та розвитку (**ОЕСР**) **попередили**, що атака на антикорупційні органи негативно вплине на оборонні інвестиції в Україну та на фінансування відбудови. Своєю чергою, **МЗС Німеччини, Швеції** та інших країн теж висловили стурбованість щодо незалежності антикорупційних інституцій України і закликали продовжувати демонструвати прогрес у боротьбі з корупцією.

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ТА МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

Новопризначений віцепрем'єр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Тарас Качка щодо НАБУ: зобов'язання перед ЄС «будуть виконані повною мірою». Він **зазначив**, що Україна відповідально ставиться до зміцнення верховенства права та забезпечення ефективної антикорупційної політики, а також до виконання міжнародних зобов'язань. «Ще раз хочу наголосити на тому, що всі зобов'язання в межах переговорів про вступ до ЄС, зокрема визначені в Дорожніх картах трансформацій, є чинними і будуть виконані повною мірою», — зазначив Качка.

РОБОТА АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СИСТЕМИ

НАЗК продовжує посилювати ефективність моніторингу способу життя: результати за перше півріччя 2025 року. За цей період Агентство провело 95 моніторингів способу життя декларантів і передало 36 матеріалів до правоохоронців. За їхніми результатами САП подала 20 позовів до Вищого антикорупційного суду (ВАКС) про визнання необґрунтованими активів на понад 134 млн грн. Частина з них уже конфісковано — зокрема, нерухомість, автівки та готівку низки посадовців і членів їхніх родин. Загалом за шість місяців 2025 року НАЗК скерувало до правоохоронних органів 12 обґрунтованих висновків з виявленими ознаками незаконного збагачення на понад 366 млн грн. За результатами їх розгляду повідомили про підозру у незаконному збагаченні шістьом посадовцям, а щодо двох — правоохоронці скерували справи до суду.

Для порівняння: у 2022 році НАЗК передало до САП 18 матеріалів на 44 млн грн, у 2023 році — 33 матеріали на 97 млн грн, у 2024 році — 20 матеріалів на 90 млн грн, а лише за перші 6 місяців 2025 року — 24 матеріали на 130 млн грн.

Цивільна конфіскація: у дохід держави конфіскували квартиру сім'ї високопосадовця Нацполіції. За результатами апеляційного розгляду ВАКС ухвалив рішення про конфіскацію столичної квартири, визнаної необґрунтованим активом родини заступника начальника департаменту Нацполіції. Рішення базується на матеріалах моніторингу способу життя, проведеного НАЗК, яке виявило сумнівне походження коштів — понад 2,4 млн грн, нібито подарованих матір'ю посадовця, яка,

своєю чергою, «позичила» їх у сторонньої особи. Аналіз фінансів родини засвідчив відсутність законних джерел для такої покупки. Рішення суду набуло чинності.

Вимагання 300 тис. дол. США співробітником Служби безпеки України (СБУ): слідство завершено. Йдеться про начальника сектору Департаменту захисту нацдержавності СБУ та двох спільників, які вимагали хабар у підозрюваного у справі про організацію незаконного переправлення за кордон військовозобов'язаних. За нього посадовець обіцяв знищити матеріали справи та розкрити вже встановлені факти. У разі відмови погрожував вжити заходів для притягнення до кримінальної відповідальності за більш суворими статтями. Після одержання частини неправомірної вигоди у 72 тис. дол. США зловмисникам повідомили про підозру.

За матеріалами Державного бюро розслідувань (ДБР) суд арештував і передав Агентству з питань розшуку та менеджменту активів (АРМА) 1,5 млрд грн екснардепа. Власником активів є колишній народний депутат кількох скликань, у минулому — заступник голови фракції Партії регіонів та очільник Київської міської державної адміністрації. За даними слідства, він роками вів прихований бізнес за кордоном, зокрема контролював офшорні компанії, зареєстровані в Панамі, Гонконзі, на Кіпрі та Британських Віргінських островах. Ці компанії щороку приносили йому чималі прибутки, але податки до бюджету України він не сплачував. Кошти та цінні папери зберігались на рахунках у банку Люксембургу і були арештовані у межах кримінального провадження.

КАДРОВІ РІШЕННЯ

Комісія з відбору директора Бюро економічної безпеки (БЕБ) повернула до Кабміну подання про призначення Олександра Цивінського. У коментарі для Forbes Ukraine представник міжнародних партнерів у комісії Донатас Маласкевічюс **заявив**, що рішення на користь Цивінського є чинним, а підстав для пропозиції нової кандидатури немає. За його словами, офіційно уряд не ініціював переобрання, а лише **оприлюднив** відповідну інформацію в пресрелізі. Тож тепер Кабмін має діяти відповідно до закону та призначити переможця конкурсу.

Нагадаємо, що призначення голови БЕБ є однією з вимог МВФ для надання Україні фінансової підтримки.

ПУБЛІКАЦІЇ В МЕДІА НА ТЕМУ КОРУПЦІЇ

«Парламент обмежив повноваження НАБУ, САП і незалежність всіх прокурорів. Це «ответка» за справу Олексія Чернишова чи збіглися багато факторів та інтересів?»: видання «Бабель» **опублікувало** детальний розбір ситуації. Як повідомляють у медіа, у липні 2025 року відбувся безпрецедентний конфлікт між українськими антикорупційними органами з одного боку (НАБУ, САП) та традиційними силовими структурами, підконтрольними Офісу президента, з іншого. Після понад 70 обшуків, які 21 липня здійснювали СБУ, ДБР та Офіс генерального прокурора у працівників НАБУ і САП за нібито проросійські зв'язки, Верховна Рада

швидко ухвалила поправки до законодавства, які суттєво обмежують повноваження цих органів. Експерти й джерела видання вважають, що атака може бути помстою за справу міністра Олексія Чернишова — соратника президента, якому оголошено підозру. Водночас, деякі джерела видання стверджують, що таке рішення готувалося давно. Обмеження повноважень НАБУ і САП викликало різку критику з боку ЄС і G7, поставивши під сумнів незалежність антикорупційної системи України.

«Уряд Зеленського націлився на борців із корупцією»: The New York Times [опублікувало](#) статтю про те, що Кабінет Міністрів України, який прийшов до влади з антикорупційними обіцянками, наразі звинувачують в атаках на незалежні антикорупційні інституції та активістів. Зокрема через звинувачення проти антикорупційного активіста Віталія Шабуніна, обшуки в НАБУ і САП, а також ухвалення закону, що посилює контроль Генпрокурора над цими органами. Критики вбачають у цих діях політичну мотивацію, спробу захистити представників влади від розслідувань і згортання демократичних реформ. У статті зазначають, що міжнародна спільнота, попри занепокоєння, реагує стримано, що, за словами активістів, влада сприймає як «зелене світло» для подальшого тиску.

Загалом міжнародні медіа активно слідкують за ситуацією та публікують статті з такими заголовками: [«Обурення в Україні через атаки уряду на антикорупційні органи»](#) (The Economist), [«В Україні зростає обурення через підписаний Зеленським закон, спрямований проти антикорупційних органів»](#) (Politico), [«Зеленський послаблює антикорупційні органи, що спричинило протести в Україні»](#) (Bloomberg) та багато інших.

«Збитий» Кабміном директор Бюро економічної безпеки: «Ми працюємо проти всіх». «Економічна правда» опублікувала велике [інтерв'ю](#) з переможцем конкурсу на посаду директора БЕБ Олександром Цивінським, кандидатуру якого Кабмін не затвердив. Він зазначив, що досі не отримав роз'яснення щодо «безпекових ризиків», через які його не призначили, і вважає дії уряду незаконними. Цивінський нагадав, що працює в правоохоронних органах з 2003 року і вперше доступ до таємної інформації отримав ще під час служби в міліції. Відтак, він неодноразово успішно проходив спецперевірки, зокрема, СБУ. Він також зазначив, що історія про нібито російське громадянство його батька, з яким він давно не спілкується, і яка стала підставою для сумнівів у його кандидатурі, є суто маніпулятивною та дискредитаційною.

«Чотири висновки про новий український уряд»: BBC Україна [опублікувало](#) відповідну аналітичну статтю. Згідно із нею, новий уряд Юлії Свириденко — «найкомпактніший» в історії України, але сформований переважно зі старих кадрів, що свідчить про вичерпання кадрового резерву у владі. Ключові зміни включають створення «мегаміністерства» економіки, яке об'єднає у собі «старі» мінекономіки, мінагрополітики та мінекології, та призначення колишнього прем'єра Шмигала міністром оборони. Загалом Кабмін майже не оновився і зберіг управлінську спадкоємність уряду Шмигала, що ставить під сумнів спроможність до нових реформ, пишуть у BBC. У медіа зазначають, що наразі незрозуміло, яка стратегія стоїть за цією кадровою перебудовою, що створює враження політичної імпровізації без чіткої мети.